
JUDISKA CENTRALRÅDET I SVERIGE
THE OFFICIAL COUNCIL OF SWEDISH JEWISH COMMUNITIES

Yttrande av Judiska centralrådet över SOU 2018:50 Ett oberoende public service för alla – nya möjligheter och ökat ansvar.

Slutbetänkande av parlamentariska public service-kommittén

Judiska centralrådet har beretts möjlighet att yttra sig över SOU 2018:50 Ett oberoende public service för alla. Judiska centralrådet finner att kommitténs nulägesanalys samt därav följande slutsatser och förslag är generellt välgrundade. Dock finner vi det önskvärt med några klargöranden och kompletteringar avseende den judiska minoriteten. Judiska centralrådets synpunkter kan sammanfattas i följande punkter.

- Judiska centralrådet anser att det vore önskvärt med en kompletterande målgruppsanalys avseende den judiska gruppen, som reflekterar gruppens språkliga och kulturella behov med större träffsäkerhet, i enlighet med utredningens betonande av public services speglingsuppdrag och folkbildningsuppdrag.
- Judiska centralrådet ser positivt på en stärkt ställning för jiddisch inom ramen för public service, men ställer sig tveksamma till kommitténs förslag att utbudet på jiddisch bör öka i förhållande till den nivå som uppnås 2019. Centralrådet förordar en vidgad definition av jiddisch som även omfattar judisk kultur.
- Judiska Centralrådet framhåller vikten av att inom ramen för bildningsuppdraget kontinuerligt verka för en kunskapshöjning och ökad medvetenhet kring hur viss retorik som berör judar och judiska frågor kan underblåsa judefientliga stämningar.
- Judiska centralrådet anser att public service-bolagen bör öka sin medvetenhet om antisemitiska uttryck för att undvika att sprida antisemitiska fördomar. I detta arbete bör public service-bolagen utgå från FRA:s/ IHRA:s definition av antisemitism

En målgruppsanalys för den judiska minoriteten

Judiska centralrådet anser att det behövs en bättre målgruppsanalys avseende den judiska minoritetens språkliga och kulturella behov för att rikta resurserna mer ändamålsenligt och träffsäkert. Detta i enlighet med utredningens betonande av public service-bolagens speglingsuppdrag och folkbildningsuppdrag.

JUDISKA CENTRALRÅDET I SVERIGE
THE OFFICIAL COUNCIL OF SWEDISH JEWISH COMMUNITIES

Jiddisch och judisk kultur

Judiska centralrådet ser positivt på en stärkt ställning för jiddisch inom ramen för public service. Det finns ett stort mervärde i bevarandet och värnandet om jiddisch för kommande generationer ur ett kulturvärdesperspektiv. Framförallt vill dock Judiska centralrådet förordna en vidgad tolkning som omfattar även, och framförallt, jiddisch- och judisk kultur i stort. Jiddischkulturen är en integrerad och central beståndsdel i svensk-judisk kultur. Även bland den stora majoriteten judar som inte behärskar jiddisch finns ofta en familjaritet med dess uttryckssätt och kultur, vilka ofta även utgör centrala komponenter av den judiska identiteten.

Judiska centralrådet bedömer att efterfrågan är kraftigt begränsad vad gäller mediaproduktion på jiddisch. En liten och stadigt minskande andel av landets judar har jiddisch som modersmål eller behärskar språket tillräckligt väl för att efterfråga exempelvis nyhetssändningar på jiddisch. De ytterst få barn och ungdomar som idag har jiddisch som modersmål eller andraspråk nyttjar inte public service eller andra svenska medier för att tillgodose språkliga, kulturella eller praktiska behov. Efterfrågan är ytterst begränsad eller till och med saknas.

Många yngre judar uttrycker en tveksamhet att vara öppna med sin judiska identitet. Det är därför önskvärt att public service genom sitt media-utbud speglar judar som en naturlig del av samhället. Detta bör göras genom att judar och judisk kultur syns i media, och att judisk kultur liksom judar som grupp porträtteras mångfasetterat och varierat. Det vill säga i kontrast till de stereotyper och exotiserande porträtt som ofta dominerar särskilt på de digitala plattformar som barn och unga främst konsumerar media från. Ur både ett inkluderingsperspektiv och ett folkbildningsperspektiv ser Judiska centralrådet därmed ett stort värde i att judisk kultur syns regelbundet och varierat.

Retorik och höjd medvetenhet om antisemitiska uttryck

Digitalisering och globalisering påverkar oss generellt liksom den påverkar majoritetsbefolkningen genom att mediaflödet förändras och intensifieras. När informationsflödet når publiken via allt fler plattformar och med allt högre hastighet, och därmed en annan genomslagskraft, blir public service uppdrag och ansvar att förmedla saklig och opartisk information allt viktigare. En polarisering av åsikter bland samhällsmedborgare kan även rimligtvis färga av sig på public service-aktörers perception av vad "saklighet" och "opartiskhet" innebär, såsom kommunicerande käril. Judiska Centralrådet vill framhålla vikten av en fortsatt, kontinuerlig dialog mellan public service och olika intressegrupper, där även de nationella minoriteterna ingår, för att uppnå en bredd av perspektiv.

JUDISKA CENTRALRÅDET I SVERIGE
THE OFFICIAL COUNCIL OF SWEDISH JEWISH COMMUNITIES

Judiska Centralrådet framhåller specifikt vikten av att inom ramen för public service kontinuerligt verka för en kunskapshöjning och ökad medvetenhet kring hur viss retorik som berör judar och judiska frågor kan uttrycka och/ eller underblåsa judefientliga stämningar. Utbildningsinsatser behövs som kan underlätta detekterande av samt motverkande av antisemitiska uttryckssätt, såväl medvetna som oreflekterade. Detta med hänvisning till trovärdigheten hos public service som oberoende, opartisk, saklig aktör som ska bidra till att bevara mångfalden i samhället, samt med referens till demokratibestämmelsen i radio- och tv-lagen.

Utredningens förslag att utöka definitionen av kärnverksamhet till att även omfatta även sändningar via bolagens egna plattformar på fritt tillgängliga delar av internet - utöver marknätet – bör underlätta ett helhetsgrepp även avseende denna aspekt av verksamheten.

Judiska Centralrådet föreslår att arbetet med denna fråga tar avstamp i FRA:s (EU Agency for Fundamental Rights) och IHRA (International Holocaust Remembrance Alliance) definition av antisemitism* sedan 2016. Definitionen har antagits av Europaparlamentet och de flesta andra europeiska parlament.

*https://www.holocaustremembrance.com/sites/default/files/press_release_document_antisemitism.pdf

Charlotte Manderman

Isak Reichel